

**Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap**

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Open Universiteit
T.a.v. College van Bestuur
Valkenburgerweg 177
6419 AT HEERLEN

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

[REDACTED]
[REDACTED]

Onze referentie
29278856

Bijlagen
1

Datum 2 september 2021

Betreft Besluit macrodoelmatigheid wo master Gegevensbescherming en
privacyrecht

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzenddatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Geacht College,

Met uw brief van 8 juli 2021, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 12 juli 2021, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de wo-masteropleiding Gegevensbescherming en privacyrecht te verzorgen als bekostigde opleiding in de gemeente Heerlen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 9 augustus 2021, kenmerk 2021/072, positief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de wo-masteropleiding Gegevensbescherming en privacyrecht te verzorgen als bekostigde opleiding in Heerlen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar de genoemde adviezen van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, negende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over onderhavige opleiding een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit,

adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding in te dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met ssg@duo.nl.

Onze referentie
29278856

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de VSNU, de Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Ingrid van Engelshoven
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping, stylized strokes that form a unique, abstract shape.

drs. F.A. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
Mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Open Universiteit deeltijd wo master Gegevensbescherming en privacyrecht Heerlen	2021/072	09/08/2021

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 12/07/2021 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Open Universiteit om de wo master Gegevensbescherming en privacyrecht als bekostigde opleiding in de vorm van afstandsonderwijs, als bedoeld in artikel 1.3 lid 4 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) te verzorgen te Heerlen (brief van 08/07/2021 met kenmerk U2021/5.854 IPJ). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Open Universiteit om de wo master Gegevensbescherming en privacyrecht als bekostigde opleiding vanuit Heerlen te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de Nederlandstalige wo master Gegevensbescherming en privacyrecht vanuit Heerlen aanbieden. Aanvrager wil de opleiding in het Croho onderdeel Recht laten registreren. De opleiding omvat 60 EC en zal in deeltijdvorm worden aangeboden.

De beoogde opleiding Gegevensbescherming en privacyrecht is een juridische master die conform de eisen van het Convenant Civiel Effect de vereiste kennis en vaardigheden biedt om tot de beroepspraktijk of de daarop gerichte opleiding te kunnen worden toegelaten. De opbouw van het onderwijs is conform de OU-werkwijze modulair, waarbij studenten zich per cursus inschrijven en per cursus betalen. De nominale studielast van de deeltijdopleiding bedraagt 30 EC per jaar. De cursussen Beginselen van het gegevensbeschermingsrecht in Europeesrechtelijk perspectief, Rechten van betrokkenen en handhaving en toezicht op de naleving van gegevensbeschermingsrecht vormen de basis van de opleiding. Daarnaast worden de keuzevakken Bescherming van persoonsgegevens in strafrechtelijke context, Bescherming van persoonsgegevens in privaatrechtelijke context, de cursus E-privacy en de variabele vakken Het recht op privacy in historisch, ethisch-filosofisch en mensenrechtelijk perspectief en Gegevensbescherming, nieuwe technologieën en informatiebeveiliging aangeboden. De master wordt afgerond met een scriptie.

De opleiding is direct toegankelijk voor studenten met een afgeronde juridische wo bachelor- of masteropleiding. Voor studenten die daar niet over beschikken en minimaal een juridische hbo-opleiding hebben afgerond, wordt een schakelprogramma aangeboden van maximaal 30 EC. Voor studenten met een niet-juridische hbo- of wo-opleiding is het algemene schakelprogramma van de faculteit Rechtswetenschappen van de OU van 60 EC beschikbaar. Afgestudeerden van de opleiding kunnen juridische functies vervullen waarvoor specialistische kennis op het gebied van gegevensbescherming en privacyrecht vereist is.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de wo master Gegevensbescherming en privacyrecht aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke en een wetenschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de wo master Gegevensbescherming en privacyrecht verwijst aanvrager naar ROA's database AIS, de publicatie 'Studie & Werk 2020' van SEO (2020), een arbeidsmarktonderzoek en een vacatureanalyse door onderzoeksbureau Markeffect (oktober 2020), een in eigen beheer uitgevoerd panelonderzoek onder 138 werkgevers (januari 2021), de publicatie 'Onderzoek taken en financiële middelen bij de AP' van KPMG (2020), het onderzoek naar de 'Juridische beroepen in de toekomst' van het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum (WODC) van het Ministerie van Veiligheid & Justitie (2016), de Kamerstukken II 2020/2021, 27529, nr. 240, motie lid Hijink c.s. en II 2020/2021, 28362, nr. 44, motie Reikwijdte van art. 68 Grondwet, het jaarverslag van de Europese Gegevensbeschermings Autoriteit (EDPB) 'Ensuring data protection rights in a changing world' (2020) en twee recente uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

De commissie is met aanvrager van mening dat binnen ROA's database AIS het opleidingstype master recht inhoudelijk het meest relevant is voor de master Gegevensbescherming en privacyrecht, aangezien binnen dit opleidingstype alle juridische masters zijn opgenomen, waaronder ook de wo masters Informatierecht en IT-recht. Aanvrager heeft verwezen naar de prognoses tot 2024. De commissie constateert echter dat het ROA begin juli 2021 de gegevens in AIS heeft bijgewerkt en de prognoses tot 2024 heeft vervangen door prognoses tot 2026. De commissie hanteert altijd de meest recente arbeidsmarktprognoses. Het ROA typeert de toekomstige arbeidsmarktsituatie voor afgestudeerden van dit opleidingstype als 'goed' en verwacht 'grote' knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening in 2026.

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose opleidingstype master recht

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
>> Master - recht	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		9700	9	1.4	erg hoog
>> Master - recht	verwachte vervangingsvraag tot 2026		17500	16	2.5	gemiddeld
>> Master - recht	verwachte baanopeningen tot 2026		27200	25	3.8	hoog
>> Master - recht	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026		22200	20	3.1	gemiddeld
>> Master - recht	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	0.98				groot
>> Master - recht	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	0.98				goed

Bron: ROA AIS

Onder verwijzing naar het rapport 'Studie & Werk 2020' van SEO betoogt aanvrager dat afgestudeerden van het cohort 2017/2018 van een master in de Rechtsgeleerdheid gemiddeld 5,7 maanden nodig hebben om een substantiële baan te vinden (p. 26). Dit is in vergelijking met andere wo masters relatief snel te noemen. Aanvrager stelt dat het aannemelijk is dat de gemiddelde duur lager dan deze 5,7 maanden zal zijn voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Gegevensbescherming en privacyrecht. Uit het rapport volgt bijvoorbeeld dat het gemiddelde gedrukt wordt door specialisaties in internationaal en Europees recht (6,8 maanden), internationale betrekkingen (10,6 maanden) en criminologie (7,4 maanden). Volgens aanvrager is de te realiseren master Gegevensbescherming en privacyrecht gericht op de doorwerking van Europees recht in het Nederlandse privaatrecht en publiekrecht en voor beide ligt de gemiddelde duur tot een substantiële baan volgens het rapport 'Studie & Werk 2020' lager (respectievelijk 4,7 en 5,5 maanden). De commissie is van mening dat uit het rapport 'Studie & Werk 2020' volgt dat afgestudeerden van een master in de Rechtsgeleerdheid in vergelijking met afgestudeerden van andere wo masters relatief snel een substantiële baan vinden.

Aanvrager verwijst vervolgens naar een vacatureanalyse die door onderzoeksbureau Markteffect is uitgevoerd. In deze vacatureanalyse is gekeken naar de ontwikkelingen van de vacatures in de afgelopen vijf jaar voor het vakgebied rechten algemeen en privacy in het bijzonder, waarbij de kanttekening geplaatst dient te worden dat in de vacatures vaak de combinatie wordt gemaakt met een ander juridisch specialisme, zoals IT recht en Intellectueel Eigendomsrecht. Op basis van een lijst met uitstroomprofielen voor de opleiding is gekeken naar het huidige aanbod en dat van de afgelopen vijf jaar. De functies en trefwoorden die daarbij zijn gebruikt zijn: Privacy consultant/counseling, risk consultant, consultant gegevensbescherming/ informatiebescherming, (Privacy)adviseur AVG, Privacy officer/ lawyer, Compliance officer/ Data protection officer/functionaris gegevensbescherming. Vacatures binnen de advocatuur en de (rechts)wetenschap op het gebied van gegevensbescherming en privacy zijn niet in de analyse meegenomen. De vacatureanalyse wijst uit dat in 75% van de gevallen een wo-opleidingsniveau wordt gevraagd. Meer dan de helft van de vacatures (56%) is te vinden in West-Nederland. Uit de analyse volgt dat dit vermoedelijk samenhangt met de hogere concentratie aan grotere organisaties of overheidsinstellingen in de Randstad. Uit de analyse blijkt tevens dat de duur van openstelling van de vacatures op privacygebied iets langer (41 dagen) is dan die van een vacature voor een algemene juridische functie (38 dagen). Aanvrager stelt dat dit een aanwijzing vormt dat deze functies moeilijker in te vullen zijn vanwege het beperkte aantal geschikte kandidaten.

De resultaten van de vacatureanalyse laten zien dat er in 2018 een grote stijging ten opzichte van 2016 is geweest van de vacatures met de zoekterm 'juridische beroepen' in combinatie met de term 'privacy'. Het aantal vacatures was in 2016 ca. 215 en in 2018 ca. 610. Deze toename is volgens Markteffect toe te schrijven aan het feit dat de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) met ingang van 25 mei 2018 in werking is getreden. In de periode na 2018 is ten opzichte van 2016 nog steeds een verdubbeling van het aantal vacatures zichtbaar: het aantal vacatures voor 'juridische beroepen' in combinatie met de term 'privacy' bedraagt in 2020 ca. 460 (in 2016: ca. 215). Dit wordt volgens aanvrager bevestigd door de analyse waarbij als zoekterm een specifieke functietitel is gebruikt. Er is op grond van de analyse waarbij is geëxtrapoleerd naar de situatie over geheel 2020 met name een stijging in de vraag naar Privacy officers waar te nemen: in 2016 waren er nog 76 vacatures voor deze functie en in 2020 is het aantal vacatures gestegen naar 277. Aanvrager is van mening dat het aantal van 1725 vacatures in 2020 waarbij is gezocht op 'juridische beroepen' in combinatie met de term 'privacy' (op basis van extrapolatie naar geheel 2020) aantonen dat er een substantiële vraag naar juristen gespecialiseerd in gegevensbescherming en privacyrecht bestaat. De commissie concludeert dat de vacatureanalyse een indicatie biedt van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Aanvrager heeft tevens verwezen naar een in eigen beheer uitgevoerd panelonderzoek middels een online vragenlijst onder 138 werkgevers met tenminste 100 fte aan personeel. Het betreft een brede steekproef waarbij niet is geselecteerd op branches waarin grootschalige gegevensverwerking plaatsvindt of gegevensbescherming een specifiek aandachtspunt is. Aanvrager heeft geen lijst aangeleverd van bevraagde organisaties, noch is gespecificeerd wie de contactpersonen waren en wat de functie van de ondervraagde personen is. Iets meer dan de helft (53%) van de respondenten vindt de master Gegevensbescherming en privacyrecht aansprekend of heel erg aansprekend voor hun organisatie. Er zijn geen significante verschillen waargenomen tussen middelgrote organisaties (100-250 werknemers) en grote organisaties (>250 werknemers). Op de vraag of deze opleiding goed aansluit bij de ontwikkelingen in hun sector antwoordt 39% van de werkgevers positief, 41% neutraal en 21% negatief. Werkgevers geven hiermee volgens aanvrager duidelijk aan dat er in hun sector behoefte is aan werknemers die de master Gegevensbescherming en privacyrecht gevolgd hebben. Hoewel de master niet bij iedere sector even goed aansluit, zijn werkgevers wel bereid om voor hun medewerkers gedeeltelijk of geheel de kosten en tijd te vergoeden. Vragen met betrekking tot vergoeding van tijd/kosten zijn toegepast voor de werkgevers welke de inhoud ten minste 'neutraal' waarden in relatie tot de aansluiting bij hun sector. 37% van de respondenten is bereid de tijd/kosten volledig te vergoeden, 49% gedeeltelijk, 9% weet dit nog niet en 5% is niet bereid om de tijd/kosten te vergoeden. Het merendeel van de werkgevers dat aangeeft dat zij iemand in-house zouden willen met een wo master Gegevensbescherming en privacyrecht zou hun medewerkers opleidingsmogelijkheden aanbieden voor een dergelijke opleiding (72%), terwijl de rest (28%) hiervoor op zoek zou gaan naar externe personen met een vergelijkbare opleiding. Om de arbeidsmarktbehoefte verder te kwantificeren is er tevens gevraagd naar de behoefte aan nieuwe werknemers met een afgeronde masteropleiding Gegevensbescherming en privacyrecht. 12% van alle werkgevers geeft aan 'zeker' behoefte te hebben aan werknemers met een afgeronde masteropleiding Gegevensbescherming en privacyrecht binnen nu en 5 jaar. 45% van alle werkgevers geeft aan hier 'misschien' behoefte aan te hebben. Bij 25% van de werkgevers is er geen behoefte aan medewerkers met de voorgenomen opleiding. De werkgevers zijn tevens bevraagd de mogelijke uitbreiding te kwantificeren. Voor de meeste werkgevers gaat het om een uitbreiding van 1 à 2 arbeidsplaatsen in personeelsbehoefte binnen de komende 5 jaar. In het onderzoek kwam de geschatte uitbreiding over de komende 5 jaar uit op 195 vacatures gemeten over 138 werkgevers. Aanvrager plaatst hierbij de kanttekening dat rekening gehouden moet worden dat er een brede uitvraag heeft plaatsgevonden. Op basis van extrapolatie geeft 12% van de bedrijven aan zeker behoefte te hebben aan medewerkers met een opleiding zoals deze master.

Dit representeert volgens het onderzoek daarmee een behoefte bij tenminste 300 bedrijven in Nederland. De groei van het aantal arbeidsplaatsen met 195 over 5 jaar binnen de ondervraagde organisaties bevestigt volgens aanvrager de relevantie van de voorgenomen master. Geëxtrapoleerd naar de landelijke situatie zou dit op basis van het onderzoek meer dan 4000 nieuwe arbeidsplaatsen of scholingsplaatsen voor bestaande medewerkers betekenen. Gegevensbescherming en privacyrecht is volgens aanvrager een relatief nieuw thema voor de meeste werkgevers en sectoren. Aanvrager betoogt om die reden dat het zeer waarschijnlijk is dat het relatieve belang van Gegevensbescherming en privacyrecht de komende jaren zal toenemen (Bron: Jaarverslag Autoriteit Persoonsgegevens, 2020). De commissie is van mening dat aan het panelonderzoek geen doorslaggevende conclusies kunnen worden verbonden, omdat noch de namen van de bevraagde organisaties noch de contactpersonen en de functies van deze contactpersonen aan het rapport zijn toegevoegd. Het feit dat een deel van de ondervraagde werknemers voornemens is om afgestudeerden van deze master te willen aannemen en dat 72% van de ondervraagden bereid is de tijd/kosten van de opleiding te vergoeden biedt naar mening van de commissie wel een indicatie van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen master Gegevensbescherming en privacyrecht, die deels bestaat uit een opscholingsbehoefte.

Aanvrager doet voorts een beroep op de publicatie 'Onderzoek taken en financiële middelen bij de AP' van KPMG (zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/11/19/tk-bijlage-eindrapportage-kpmg-20201102>) waarin een groeiende complexiteit van vragen afkomstig van functionarissen gegevensbescherming en brancheorganisaties wordt signaleerd. Dit werd volgens aanvrager ook al signaleerd in het onderzoek naar de 'Juridische beroepen in de toekomst' van het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum (WODC) van het Ministerie van Veiligheid & Justitie (2016). Het WODC stelt in dit onderzoek dat er nieuwe experts en expertise moeten komen om de vraagstukken en uitdagingen die volgen uit de toepassing van big data en complexe algoritmen het hoofd te kunnen bieden (pp. 16, 36 en 54). Aanvrager geeft verder aan dat de toezichthoudende instantie, de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna ook: AP), wil groeien van haar huidige 173 fte naar 470 fte in 2025 om haar wettelijke takenpakket te kunnen vervullen. Dit aantal is gebaseerd op het hierboven genoemde onafhankelijke onderzoek door KPMG in opdracht van het Ministerie van Veiligheid en Justitie (p. 2). Begin 2021 heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen waarin dit groeiplan wordt ondersteund en de regering werd verzocht 'het budget van de AP dusdanig te verhogen dat zij in staat wordt gesteld om aan het realistische groeipad te kunnen voldoen zoals dat is verwoord in het onafhankelijke KPMG-onderzoek dat in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid is opgesteld' (Kamerstuk II 2020/2021, 27529, nr. 240, motie lid Hijink c.s.). Aanvrager voegt hieraan toe dat de Tweede Kamer recent de roep om een investering in de positie van de AP herhaald heeft ten aanzien van de versterking van de rechtspositie van burgers (Kamerstuk II 2020/2021, 28362, nr. 44, motie Reikwijdte van art. 68 Grondwet). Aanvrager stelt daarnaast dat uit het onderzoek van KPMG blijkt dat de AP een stijging van het aantal klachten en datalekken dat een onderzoek vereist verwacht (p. 39), dat zij de ambitie heeft om meer klachten te behandelen en meer controlerend onderzoek te verrichten (p. 43) en dat zij verwacht vaker boetes uit te zullen delen (p. 45). Het is volgens aanvrager aannemelijk dat deze verscherpte aandacht en controle door de Autoriteit Persoonsgegevens bedrijven, organisaties en overheden ertoe zal aanzetten om hun zaken beter op orde te krijgen en daarvoor gekwalificeerd personeel aan te trekken. Dit wordt bevestigd door PWC's jaarlijkse 'Privacy Survey' (2021), waaruit blijkt dat 36% van de ondervraagde bedrijven een toename van het privacybudget ten opzichte van 2020 heeft genoteerd. Uit de geciteerde bronnen blijkt volgens aanvrager dat een substantiële groei van de Autoriteit Persoonsgegevens noodzakelijk is en op brede steun van de Tweede Kamer kan rekenen. Aanvrager stelt dat de AP een belangrijke rol vervult bij de uitleg en positionering van het gegevensbeschermingsrecht. Aanvrager acht daarom diepgaande kennis van de achtergrond en ontwikkeling van het privacy- en gegevensbeschermingsrecht essentieel. De wo master Gegevensbescherming en privacyrecht kan volgens aanvrager in deze kennisbehoefte voorzien.

De commissie constateert dat de Autoriteit Persoonsgegevens in de komende jaren wil groeien en dat voor deze groeiambitie gekwalificeerd personeel vereist is, dat gespecialiseerd is in gegevensbescherming en privacyrecht. De commissie is van oordeel dat de beschreven bronnen blijken te geven van een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen master. De ontwikkelingen die in de bronnen worden beschreven zoals een groeiende complexiteit van vragen afkomstig van functionarissen gegevensbescherming en brancheorganisaties, de wens om het budget van de Autoriteit Persoonsgegevens te verhogen en de stijging van klachten met betrekking tot privacy schendingen zullen tot gevolg hebben dat er in de toekomst meer vraag zal zijn naar afgestudeerden van de wo master Gegevensbescherming en privacyrecht die over deze gespecialiseerde kennis zullen beschikken.

Aanvrager verwijst ten slotte naar een aantal bronnen afkomstig van Europese autoriteiten en stelt dat de COVID 19-pandemie de ontwikkeling en het gebruik van technologieën die diep ingrijpen op gegevensbescherming heeft versterkt. De Europese Gegevensbeschermings Autoriteit (EDPB) wijst er in haar jaarverslag 'Ensuring data protection rights in a changing world' (2020, p. 12) op dat 'the pandemic and resultant lockdowns significantly altered how we live and work. They also drew attention to the nature of our fundamental rights and interests, not least the rights to privacy and data protection. Given the increasing presence of data-driven technologies in addressing the pandemic and its related challenges, the awareness of data protection rights among individuals and organisations has never been more critical'. Aanvrager verwijst verder naar een aantal arresten van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU). Aanvrager is van mening dat deze uitspraken niet alleen discussies aanscherpen of nieuwe interpretatievragen met zich meebrengen, maar dat zij ook grote invloed hebben op de dagelijkse praktijk. Zo heeft het Schrems II-arrest van 16 juli 2020 van het Hof van Justitie van de EU (C-311/18) bij overheden en bedrijven voor onzekerheid gezorgd over de manier waarop persoonsgegevens konden worden doorgegeven aan de VS en andere derde (niet-Europese) landen. Andere uitspraken zijn bijvoorbeeld het recent gewezen arrest inzake Facebook (HvJEU 15 juni 2021, C-645/19) dat het one stop shop-mechanisme van de AVG onder druk zet. Aanvrager stelt dat deze voorbeelden laten zien dat het gegevensbeschermingsrecht voortdurend de aandacht zal blijven vragen van overheden en het bedrijfsleven. Aanvrager is van mening dat het gegevensbeschermings- en privacyrecht om academisch geschoolde specialisten vraagt die kunnen inspelen op de snelle ontwikkelingen in het vakgebied en die potentiële uitdagingen tijdig kunnen signaleren binnen een organisatie en daarop kunnen acteren. De commissie is met aanvrager van mening dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding over deze actuele en gespecialiseerde kennis zullen beschikken en daarmee voldoen aan deze kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat de wo master Gegevensbescherming en privacyrecht beantwoordt aan een arbeidsmarktbehoefte, die deels bestaat uit een opscholingsbehoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte aan de wo master Gegevensbescherming en privacyrecht verwijst aanvrager onder andere naar het rapport 'Opwaarderen, borgen van publieke waarden in de digitale samenleving' van het Rathenau Instituut (2017), een op gegevensbescherming en privacyrecht gericht deel van de website van de Raad van Europa en de 'Nederlandse Digitaliseringsstrategie 2020' van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2020).

Technologische ontwikkelingen, digitalisering, data science en internationale samenwerking krijgen een steeds belangrijkere rol in onze samenleving. Expertise op het gebied van gegevensbescherming en privacyrecht is daarbij onmisbaar, aldus aanvrager. Aanvrager geeft vervolgens vijf voorbeelden waaruit blijkt dat privacy en gegevensbeschermingsrechtelijke vragen een maatschappelijk belang vertegenwoordigen.

In het rapport 'Opwaarderen, borgen van publieke waarden in de digitale samenleving' (pp. 9 en 74-75) rekt het Rathenau Instituut privacy en daarmee ook gegevensbescherming tot de belangrijkste maatschappelijke en ethische thema's in de digitale samenleving. Aanvrager verwijst voorts naar de rol van de Raad van Europa in het onder de aandacht brengen van gegevensbescherming en privacyrecht van burgers, zoals de publicatie van een handboek, een online cursus en verschillende rapporten. Deze activiteiten zijn te vinden op een speciaal aan gegevensbescherming gewijd onderdeel van de website. Aanvrager verwijst verder naar de 'Nederlandse Digitaliseringsstrategie 2020' van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2020). Aandachtspunten zijn onder meer schending van privacy of autonomie, datamonopolies en gebrek aan toegang tot data voor bijvoorbeeld het mkb. Het kabinet streeft er volgens de 'Nederlandse Digitaliseringsstrategie 2020' naar dat iedereen duidelijk en effectief inzicht heeft in wat er met zijn of haar data gebeurt en daar ook grip op kan houden (zie met name pp. 17-19). Uit het overzicht van de plannen voor de komende tijd blijkt volgens aanvrager onder meer dat het kabinet verder werkt aan het zo spoedig mogelijk bewerkstelligen van de totstandkoming van een e-privacy verordening. Aanvrager stelt ten slotte dat de toename van het aantal schriftelijke Kamervragen over het onderwerp gegevensbescherming en privacy een aanwijzing vormt dat het onderwerp steeds belangrijker wordt. Een aanzienlijk aantal hiervan heeft volgens aanvrager privacy of gegevensbescherming als hoofdonderwerp. Aanvrager stelt dat zowel in absolute aantallen als procentueel een stijging van het aantal Kamervragen over gegevensbescherming en privacy is waar te nemen. Het gaat in het huidige vergaderjaar om bijna 4% van het totaal aantal gestelde Kamervragen ten opzichte van 2% tien jaar geleden. De commissie is met aanvrager van mening dat de geciteerde bronnen blijk geven van het toenemend maatschappelijke belang van gegevensbescherming en privacyvraagstukken.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de wo master Gegevensbescherming en Privacyrecht aansluit op een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling wetenschappelijke behoefte

Ter onderbouwing van de wetenschappelijke behoefte aan de wo master Gegevensbescherming en privacyrecht verwijst aanvrager onder meer naar de 'Nationale Wetenschapsagenda', 'Horizon Europe 2021-2027' en het daaraan gelieerde 'Horizon Europe, Work Programme 2021-2022' van de Europese Commissie, het 'Strategisch Actieplan voor Artificiële Intelligentie' van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2019) en adviezen van de WRR (www.wrr.nl/adviesprojecten/artificiele-intelligentie).

In de 'Nationale Wetenschapsagenda' (NWA) wordt een aantal vragen gesteld die betrekking hebben op gegevensbescherming en privacy. Op de vraag 'Hoe garanderen we onze digitale veiligheid?' stelt de NWA dat nieuwe digitale technologieën, onbetrouwbare software, en groeiende mogelijkheden om grote hoeveelheden data te verwerken kunnen leiden tot privacy- en securityproblemen. Een andere vraag uit de NWA is: 'Hoe moeten privacy en andere grondrechten gewaarborgd worden in de context van het Internet of Things?'. De call for proposals Cybersecurity in het kader van de NWA ('Nationale Wetenschapsagenda. Thema: Cybersecurity-naar een veilig en betrouwbaar digitaal domein, Call for Proposals', 2019, p. 3) formuleert als algemene doelstelling: 'het programma draagt bij aan de doelstelling van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie waarin Nederland een sterke internationale positie inneemt in de steeds verder digitaliserende wereld waarbij we oog houden voor inclusiviteit, veiligheid en privacybescherming'. Het belang van gegevensbescherming komt volgens aanvrager naar voren in een groot aantal deelvragen in deze CfP, zoals: 'hoe kunnen we 'Privacy Enhancing Technologies', met name 'computing under encryption' en 'multiparty computation' inzetten in de medische sector als er sprake is van ogenschijnlijk tegenstrijdige beveiligingseisen zoals enerzijds patiënt-privacy en anderzijds snelle beschikbaarheid van data in bijvoorbeeld noodsituaties?' (p. 6).

Aanvrager verwijst verder naar de Europese onderzoeksagenda 'Horizon Europe 2021-2027' en licht een onderzoeksvraag uit over de analyse van reisgegevens om terrorisme en andere vormen van grensoverschrijdende misdaad te bestrijden: 'innovation is needed on methods to facilitate the data collection and their quality check as well as to combine different data sets, to sift through (and learn from) vast amounts of data for risk analysis, and to streamline the identity management of passengers, while taking care of the data protection and fundamental rights' ('Horizon Europe, Work Programme 2021-22', p. 19). Aanvrager doet voorts een beroep op het 'Strategisch Actieplan voor Artificiële Intelligentie' van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, waarin wordt geconstateerd dat de invloed van AI op alle sectoren van de samenleving in overeenstemming moet zijn met publieke waarden zoals privacy en gegevensbescherming (p. 41). In het verlengde daarvan werd de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) om advies gevraagd over AI en de bescherming van onder andere privacy en gegevensbescherming, waarbij het kabinet liet weten behoefte te hebben aan een overkoepelend, multidisciplinair onderzoek. Het advies van de WRR zou zowel de nationale kennis- en beleidsontwikkeling moeten voeden, als een richtinggevende inbreng moeten bieden voor de Europese en internationale discussies over dit onderwerp (www.wrr.nl/adviesprojecten/artificiele-intelligentie, doorlopend project). Aanvrager stelt dat de WRR tevens een lopend project over big data, privacy en veiligheid heeft. De commissie is met aanvrager van mening dat uit de hierboven genoemde bronnen een wetenschappelijke behoefte aan de voorgenomen master Gegevensbescherming en privacyrecht volgt.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke en een wetenschappelijke behoefte alsmede een arbeidsmarktbehoefte, die deels uit een opscholingsbehoefte bestaat. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 12/07/2021 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van de Open Universiteit om de wo master Gegevensbescherming en privacyrecht vanuit Heerlen aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager stelt dat de voorgenomen master Gegevensbescherming en privacyrecht uniek is in die zin dat er geen enkele masteropleiding wordt aangeboden die volledig gericht is op gegevensbescherming en privacyrecht. Er zijn volgens aanvrager wel masteropleidingen die enige overlap vertonen met de beoogde master, maar deze opleidingen zijn slechts gedeeltelijk gericht op het onderwerp gegevensbescherming en privacyrecht. Aanvrager is van mening dat de wo masters Law and Technology van Tilburg University, IT-recht van de Rijksuniversiteit Groningen en de onbekostigde wo masters Advanced Master in Privacy, Cybersecurity, Data Management and Leadership van de Universiteit Maastricht (start september 2021) en Law and Digital Technologies van de Universiteit Leiden inhoudelijk als het meest verwant aan de voorgenomen opleiding kunnen worden beschouwd. Daarnaast acht aanvrager de wo masters Informatierecht van de Universiteit van Amsterdam, de onderzoeksmaster Onderneming en Recht van de Radboud Universiteit Nijmegen en de track Law & Technology in Europe (onderdeel van de wo master European Law) van de Universiteit Utrecht enigszins verwant, omdat deze masters enkele keuzevakken op het gebied van gegevensbescherming en privacyrecht aanbieden. Aanvrager betoogt dat de voorgenomen opleiding inhoudelijk verschilt van de genoemde opleidingen, omdat alleen de wo master Gegevensbescherming en privacyrecht uitsluitend gericht is op deze onderwerpen en hiermee een specialistische opleiding is. De opleiding wordt in het Nederlands aangeboden, anders dan de onbekostigde masters van de Universiteit Maastricht en de Universiteit Leiden alsmede de wo masters Law and Technology van Tilburg University en Law & Technology in Europe van de Universiteit Utrecht die in het Engels worden aangeboden. De commissie bepaalt het verwante opleidingsaanbod door te bepalen welke bestaande opleidingen inhoudelijk sterk met de voorgenomen opleiding overeenkomen en opleiden tot (min of meer) dezelfde beroepen (uitstroomprofiel(en)).

Bij de inhoud wordt door de commissie gekeken of de kennisgebieden en vaardigheden die in het curriculum van de voorgenomen opleiding zijn opgenomen overlap vertonen met de bestaande opleidingen. Voorts kijkt de commissie naar de instroomdoelgroep die de opleiding bedient. Verder is voor de beoordeling van het verwant aanbod van belang om welke onderwijsvariant (voltijd, deeltijd of duaal) het gaat. De commissie constateert dat van voornoemde inhoudelijk verwante opleidingen enkel de wo masters IT-recht van de Rijksuniversiteit Groningen en Informatierecht van de Universiteit van Amsterdam alsmede de onbekostigde wo masters Advanced Master in Privacy, Cybersecurity, Data Management and Leadership van de Universiteit Maastricht en Law and Digital Technologies van de Universiteit Leiden in deeltijd (zullen) worden aangeboden. De commissie acht de overige door aanvrager genoemde voltijdmasters in mindere mate verwant, omdat deze masters niet in dezelfde onderwijsvorm als de voorgenomen master Gegevensbescherming en privacyrecht worden aangeboden. De Open Universiteit spreekt daarmee niet de doelgroep aan die met bovenstaande voltijdmasters worden bediend. De Open Universiteit verzorgt immers landelijk modulair afstandsonderwijs in deeltijd. De commissie beschouwt daarnaast de wo masters Rechtsgeleerdheid (specialisaties Internet, Intellectuele Eigendom en ICT en International Technology Law) van de Vrije Universiteit Amsterdam en Nederlands Recht (specialisatie Intellectueel Eigendomsrecht, Innovatie en Technologie) van de Universiteit Utrecht als aanverwant aan de aangevraagde opleiding. De commissie constateert voorts dat de inhoudelijk verwante wo masters Advanced Master in Privacy, Cybersecurity, Data Management and Leadership van de Universiteit Maastricht en Law and Digital Technologies van de Universiteit Leiden in onbekostigde vorm (zullen) worden aangeboden. De instroom in deze (aan)verwante onbekostigde opleidingen is niet bekend.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in (aan)verwante bekostigde deeltijdmasters. De instroom in het (aan)verwante bekostigde onderwijsaanbod groeide in de afgelopen jaren, waarbij dient te worden opgemerkt dat de instroom in de meest verwante deeltijdmaster IT-recht zeer beperkt is (1 student).

Tabel 2. Instroom eerstejaarsstudenten in (aan)verwant bekostigd onderwijsaanbod

Opleiding	Instelling	'15-'16		'16-'17		'17-'18		'18-'19		'19-'20		'20-'21	
		vt	dt	vt	dt	vt	dt	vt	dt	vt	dt	vt	dt
M IT-recht (60620)	Rijksuniversiteit Groningen (21PC)	34	3	37	1	42	1	48	4	39	3	56	1
	M Informatierecht (60223)	50	0	48	1	58	2	58	0	56		59	
M European Law (60602)	Universiteit van Amsterdam (21PK)	19		42		24		36		44		103	
M Law and Technology (60069)	Universiteit Utrecht (21PD)	66		69		124		110		126		119	
M Nederlands recht (66451)	Tilburg University (21PN)	137		169		187		213		198		232	
M Rechtsgeleerdheid (60084)	Universiteit Utrecht (21PD)	327	19	311	8	315	25	381	24	399	18	468	32
Eerstejaarsinstroom	Totaal	633	22	676	10	750	28	846	28	862	21	1.037	33

Bron: DUO

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen wo master Gegevensbescherming en privacyrecht wordt afgezet tegen de behoefte die bij criterium a aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er voldoende ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

De commissie heeft daarbij rekening gehouden met de bijzondere positie van de Open Universiteit in het hoger onderwijsbestel met betrekking tot het aanbieden van deeltijdonderwijs voor werkenden in de vorm van (modulair) afstandsonderwijs.

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een eigen marktonderzoek onder 389 potentiële studenten die werkzaam zijn in de juridische sector c.q. in deeltijd aan de OU Rechtswetenschappen studeren en een panelonderzoek onder werkgevers uitgevoerd door Markteffect. Aanvrager verwacht dat ca. 50 studenten zullen instromen. De commissie acht deze prognose gezien de instroom in verwante deeltijdopleidingen aan de hoge kant.

De Open Universiteit heeft haar hoofdvestiging in Heerlen en heeft een aantal studiecetra verspreid in het land. De voorgenomen master heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod. De commissie acht daartoe redengevend dat het hier gaat om afstandsonderwijs met een landelijke dekking die niet regio gebonden is.

Vestiging van de opleiding vanuit Heerlen heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de wo master Gegevensbescherming en privacyrecht te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

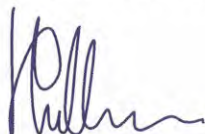
Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naamkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgenomen opleiding dermate afwijkt van het bestaande verwante opleidingsaanbod, dat dit de keuze voor een andere naam rechtvaardigt. Bovendien heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de wo master Gegevensbescherming en privacyrecht in het Croho onderdeel Recht wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van verwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naam- en taalkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekeuzers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de taalkeuze: het uitgangspunt in de wet is dat een opleiding in het Nederlands wordt aangeboden. De arbeidsmarktbehoefte kan een reden zijn om een opleiding in een andere taal aan te bieden. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst de motivering van de taalkeuze bij Standaard 2 in het Accreditatiekader.

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekeuzers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.